

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИХ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА У ГРАДУ СОМБОРУ

2011-2016

СОМБОР октобар 2010.

САДРЖАЈ	страна
Увод	
• Уводна на реч Градоначелника Сомбора	3
• Одлука Градске скупштине о усвајању ЛПА	4
• Стратешки оквир пројекта.....	5
• Захвалност учесницима/цама у процесу израде ЛПА	6
Сажетак (резиме) ЛПА	7
Поглавље 1: Општи подаци о Градској Општини	9
Поглавље 2: Подаци о избеглим и интерно расељеним лицима у Општини	11
Поглавље 3: Анализа ситуације, закључци и препоруке.....	14
Поглавље 4: Приоритетне циљне групе	21
Поглавље 5: Општи и специфични циљеви	22
Поглавље 6: Активности – Задаци за реализацију ЛПА	23
Поглавље 7: Ресурси/буџет	36
Поглавље 8. Аранжмани за примену	37
Поглавље 9: Праћење и оцена успешности	38
Поглавље 10: План комуникације ЛПА	39
Прилози	

Уводна реч Градоначелника Сомбора

Град Сомбор има опредељење да свој развој у свим областима живота води плански и организовано, кроз процес који је заснован на реалном сагледавању стања и потреба, али и могућности које имамо да се на идентификоване потребе одговори.

У том правцу је усмерен и Локални план акције за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица који има за циљ да олакша живот и поспеши интерграцију наших сугрђана који су свој трајни или привремени дом нашли у нашој Градској општини.

План је, с друге стране израз принципа солидарности и једнаких могућности и наше политичке воље да се најугроженијим друштвеним групама, међу којима су и избеглице и интерно расељена лица, пружи додатна друштвена подршка. План је почетна тачка која ће се креирати тако да истовремено што ближе одражава потребе заједнице, а при том промовише и укљученост јавног, цивилног и приватног сектора у процес, како би се заједничким напорима обезбедио и подигао квалитет живота грађана.

Стратешки план представља увођење промене које ће допринети већој ефикасности јавних институција, како би се поправио положај рањивих група. Његовом израдом настоји се да рањиве групе изађу из трајног сиромаштва и остваре равноправнији приступ приликом запошљавања, коришћења здравствених услуга, образовања и осталим сегментима живота. Поред тога, исказује се и потреба за стварањем бољих сервиса који пружају помоћ приоритетним групама, како би се оне заштитиле од ризика даље маргинализације.

Уверен сам да ће План послужити свим заинтересованим и одговорним институцијама, организацијама и појединцима да појачају своје активности и постигну боље резултате у раду, захваљујем свим актерима који су учествовали у његовом креирању.

Градоначелник Сомбора
Немања Делић

УВОД

Шта је Локални план акције за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица

У овом документу под процесом **локалног акционог планирања унапређења положаја избеглих¹ и интерно расељених лица²** (ИРЛ) подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене значајне за живот избеглих и интерно расељених лица намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода 2010/2015године. Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у заједници у планирању и примени плана. Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица посматрамо као резултат процеса планирања

¹ Према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951), **избеглица** је особа која из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одређеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила је своју државу и не може или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглице је Протоколом из 1967. год. проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Refugee>)

² **Интерно расељене особе** су оне које су биле присиљене да напусте своје домове, али су остале у границама своје државе. Разлози због којих су били присиљени да напусте своје домове могу бити различити: рат, насиље, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотрес, поплава и сл.). Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их, за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права. (http://www.articleword.org/index.php/Displaced_person)

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору или планску одлуку којом су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

У оквиру овог документа, под **избеглим и интерно расељеним лицима** подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица (ИРЛ) у граду Сомбору, настао је као резултат учешћа у Пројекту *Поддршка институцијама Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица*.

Општи циљ Пројекта је проналажење решења на нивоу државе која ће пружити подршку Влади Републике Србије да на ефикасан и одржив начин одговори на потребе избеглих и ИРЛ. Пројекат финансира Европска унија, а спроводи Међународна организација за миграције (Интернатионал Организатион фор Миграцион – ИОМ).

Корисници Пројекта су институције Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица: Комесаријат за избеглице Републике Србије (КИРС), Министарство за Косово и Метохију (МинКиМ), Министарство рада и социјалне политике (МРСП), друга надлежна министарства као и општинска и градска повереништва за избегла и интерно расељена лица.

Стратешки оквир пројекта

Одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним Националном стратегијом за решавање питања избеглих и интерно расељених лица и другим националним стратешким документима од значаја за ову област³. У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси, овај Пројекат узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике.

Креирање и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

Локални план акције за унапредјење положаја избеглица и ИРЛ доноси се на период од 5 година, са детаљном разрадом активности за 2011 и 2013 годину.

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у граду Сомбору, заснивао се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

- Локални – спроведен је у локалној заједници и уважава локалне специфичности;
- Партиципативан – укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке избеглим и интерно расељеним у локалној заједници;
- Утемељен на реалном околностима, расположивим ресурсима и потребама унапређење положаја избеглих и интерно расељених;
- Прилагођен ситуацији у локалној заједници, актерима и позитивној промени којој се тежи;
- Користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;
- Подстиче одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници.

За потребе процеса, прикупљање и анализу основних податка о положају и потребама избеглих и интерно расељених лица у Градској општини Сомбору коришћени су следећи извори: резултати интервјуа са избеглицима и ИРЛ, резултати састанака са локалним актерима, статистички подаци, извештаји и подаци Комесаријата за избеглице Републике Србије, Повереништва за избеглице, Црвеног крста, локалних невладиних организација итд.

Процес израде Плана спроведен је у периоду фебруар-јун 2010 године.

Захвалност учесницима/цама у процесу локалног акционог планирања

У циљу израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Градској општини Сомбору, формиран је радни тим група коју су чинили представници/це: локалне самоуправе као носиоца процеса и формалног доносиоца овог документа, институције система које се на локалном нивоу баве питањима социјално угроженим лицима и Комесаријата за избеглице Републике Србије .

Решењем Градског већа Града Сомбора бр. 06-7/2010-III од 25.01.2010године.		
Име и презиме	Организација	Функција
Јован Томић	НВО-сектор	Ментор
Жељко Јањић	Комесаријат Р.С	Окружни координатор
Др Лазар Рачић	Градско веће социјална питања	Социјална питања
Златко Миличевић	Повереник за избеглице	председник формираног тима
Нада Хенц	Администратор повереништва	Члан радне групе
Виктор Деспотовић	Одељење за комуналне послове	Члан радне групе
Љубинко Врачарић	Служба за заједничке послове	Члан радне групе
Миодраг Тепавац	Центар за социјални рад	Члан радне групе

Улога градске радне групе била је да:

- Креирају планове на решавању проблема избеглих и ИРЛ лица да ефикасно и на одржив начин задовоље њихове потребе као и дефинисање правца будућег развоја.
- Унапреди сопствене капацитете за планирање кроз одговарајуће обуке организоване од стране КИРС-а;
- Обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглим и интерно расељеним;
- Размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- Примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- Дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима;
- Планира праћење и оцењивање успешности примене локалног акционог плана;
- Ради на писању завршног документа;
- Иницира јавну расправу о нацрту документа и допринесе да финална верзија буде предложена Градском већу Сомбора на усвајање.

На изради овог документа у консултативном процесу највећи допринос поверенику дали су потенцијални корисници будућих програма и пројеката са територије Градске општине Сомбор.

Захваљујемо и осталим актерима укљученим у сам процес локалног акционог планирања су били представници/це Комесаријата за избеглице Републике Србије, Повереништво комесаријата за избеглице, Центра за социјални рад Града Сомбора, Црвеног крста Сомбора.

У различитим фазама рада, стручну подршку процесу локалног акционог планирања и израде финалног документа пружио је ментор Јован Томић.

Сажетак - Резиме

Локалним акционим планом за унапређење положаја избеглих и ИРЛ дефинисана су два општа циља која су реално могу остварити у периоду од 2011-2013 године и то путем систематских и одрживих програма у Градској општини Сомбору. Полазећи од анализе стања, локалних ресурса и капацитета, као и од потреба унапређења свеобухватног положаја избеглих и ИРЛ у Градској општини Сомбору, а у складу са националним стратешким опредељењима. У остварењу постављених циљева тренутне активности су усмерене на побољшање стања, положаја ИРЛ, а све због даљег развијања одрживих структура који ће подржати његову примену и праћење у процесу доношења одлука у општини на свим нивоима.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и ИРЛ дефинисала су два општа циља која су реално могуће остварљиви у периоду од 2011-2016 године а то су :

ОЦ1- Побољшани социјално-материјални услови за интеграцију избеглих и интерно расељених у руралним срединама кроз локалне и државне програме за трајно решавање стамбеног питања најугроженијих породица избеглих и интерно расељених лица.

ОЦ2- Побољшање животног стандарда и егзистенцијалних услова за интеграцију избеглих и ИРЛ кроз локалне програме за повећање запошљавања и стварања услова за њихово економско осамостаљивање и укључивање у друштвени живот Градске општине Сомбор.

Из овако постављених општих циљева формулисани су оперативни-специфични циљеви који су релевантни за остваривање општих циљева у периоду 2011-2013. године и то:

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ-СЦ1

- СЦ1а.** У периоду 2011- 2013 год.стамбено збринуту годишње по 5 најугроженије избегличких и ИРЛ породица откупом кућа са окућницом у руралним срединама.
- СЦ1б.** У периоду 2011-2013год. обезбедити подршку у грађевинском материјалу по 15 пакета годишње за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих старих кућа ,за најугроженије породица избеглих и интерно расељених лица.
- СЦ1ц** У периоду 2011-2013.године изградити 20 станова (16 за избегла и ИРЛ лица, а 4 за домаће становништво у стању социјалне потребе).

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ-СЦ2

- СЦ2а** У периоду 2011-до краја 2013 године подстицати самозапшљавање средствима Локалног фонда за покретање малог породичног бизниса у сарадњи са МСП и Фонда за развој АПВ.
- СЦ2б** У периоду 2011 до краја 2013 године обезбедити за избегле и ИРЛ породице по 15 „пакета“ годишње за отпочињање самосталног породичног малог бизниса.
- СЦ2ц** У периоду од 2011 до краја 2013 год. Организовати 3 циклуса обуке за по 20 избеглих и ИРЛ у области повртарства, сточарства и ратарства,(пет М.Заједнице по три обуке), у сарадњи са Фондом за развој и НСЗ.

Процењује се да ће за реализацију Локалног плана у периоду 2011-2013год. Бити потребно да се издоји око 78.5000 ЕУР из локалног буџета, што претставља око 10% укупне реализације Плана у овом периоду. Осталих 90% је планирано да се обезбеди из донаторских сретстава и других извора .

Локални план, као свој саставни део има планиране ајражмане за имплементацију који обухватају локалне структуре и различите мере и процедуре које ће осигурати његово успешно спровођење.

Структуру за управљање процесом примене ЛПА, након његовог усвајања, представљаће Савет за управљање миграцијама и трајна решења, овај савет ће, као део свог будућег рада сачинити План управљања применом Локалног плана.

Оперативну структуру за примену овог Локалног акционог плана чиниће институције, организације и тимови формирану у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу Локалног плана. У складу са ЛПА, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници-партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду који ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада као и информисање јавности .

ПОГЛАВЉЕ 1.

Основни подаци о Граду Сомбору

1.1 ГЕОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Сомбор и његов атар су на дну басена некадашњег Панонског мора, омеђени на карти Европе са 16° 31' и 17° 06' 20" источне географске дужине и 46° 34' 15" и 46° 03' 20" северне географске ширине. Са истока атар му почиње Телечком висијом, западне стране му заплъускују воде Дунава, делећи га од Хрватске, на северу се граничи са Мађарском, а на југу је отворен према унутрашњости Србије. Сомбор је лако уочљив, не може се скрити погледу, јер просечна висина његовог атара је само 90 м.

На 1.178 квадратних км са градом, се сместило и 16 салашких насеља, посебна особеност овога краја - Билић, Буковац, Градина, Жарковац, Козара, Ленија, Лугово, Милчић, Ненадић, Обзир, Радојевићи, Ранчево, Централа, Чичови, Шикара и Шапоње и још 15 села: Алекса Шантић, Бачки Брег, Бачки Моноштор, Бездан, Чонопља, Дорослово, Гаково, Кљајићево, Колут, Растина, Риђица, Станишић, Светозар Милетић, Стапар и Телечка.

Према својој површини, град Сомбор је други по величини у Аутономној Покрајини Војводини, одмах после града Зрењанина, а са укупно 97.263 становника (попис из 2002.г.) представља четврти најбројнији град у АП Војводини, одмах иза Новог Сада, Суботице и Панчева. Да би стигли до Београда идете 175 км. на југоисток. Будимпешта је 220 км. северно, а до Беча, као најкраћа веза Блиског истока са Западном Европом, има 345 км према северозападу.

Клима

Регион има умереноконтиненталну климу са јасно израженим годишњим добима. Просечна количина падавина: 550-650 л/м², просечан годишњи број дана са падавинама 125, просечна годишња релативна влажност ваздуха 75 % (67 - 85%), средња годишња сума осунчења - инсолација 1.766 х/годишње (најсунчанији месец јули 270 х; најкраће осунчање - децембар 57 х) и средњом годишњом температуром од 10,5 °Ц (зима 0,5 °Ц; пролеће 11,0 °Ц; лето 19,8 °Ц и јесен 10,5 °Ц). Најчешћи ветрови су из правца северозапада (148 промила), севера (147 промила) и југоистока (114 промила).

Хидрографија

Основни водотоци у Региону се групишу око реке Дунав (66 км), те хидросистема Дунав - Тиса - Дунав (185,987 км). Подручје пресеца већи број канала, а главни су: Велики бачки канал, канал Бездан - Пригревица и канал Сомбор - Оџаци.

1.2 ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ

У граду Сомбору и околним селима према последњем попису из 2002.године, живи укупно 97.263 становника. Највећи број становника гравитирао је у град Сомбор, који данас броји 51.471 житеља. У околним насељима живи укупно 45.792 становника.

У последње три деценије, у Сомбору је, укључујући и околна насеља, приметан благи пад броја становника: од пописа из 1971. до 2002. године у општини Сомбор забележено је 1905 становника мање. Међутим, значајнији тренд опадања броја становника запажен је од 2002.године. Према проценама Републичког завода за статистику, на територији општине Сомбор је 2007.г. живело 91.631 ст., што је за 5632 становника мање од броја који је последњим пописом утврђен (РЗЗС, "Општине у Србији 2008", стр.16-Општи подаци).

Оваква процена указује да је само у претходних 5 година број становника сомборске општине смањен готово три пута више, него што је то био случај у протеклих 30 година. До смањења броја становника довео је значајан пад наталитета, али и миграције становништва из Сомбора ка другим градовима. Полна структура је остала готово непромењена - у општини Сомбор бројније су жене (51.84%) него мушкарци (48.16%).

Старосна структура

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору

Најбројније категорије становника у Сомбору су лица старости између 35 и 54 године, а који су уједно и радно способно становништво. Ова категорија чини 29.8 % становника општине Сомбор. У односу на остале категорије, проценат ове узрасне групе је у последњих 30 година у благом повећању: у 1971.години грађани узраста од 35 до 54 су чинили 24.3%, у 1981.години 28.7%, у 1991.години 28.5% и у 2002.години 29.8%. Млади у општини Сомбор, који су одређени као особе узраста од 15 до 30 година, чине 19,8 % становника у општини Сомбор (19.258 ст).

Природни прираштај и тенденције

Тенденција опадања наталитета и броја живорођених присутна је у последњих 50 година. Од 1963. године наталитет почиње драстично да опада, да би се почев од 1991.године на територији града Сомбора укључујући и околна насеља рађало мање нових становника него што их је умирало. Природни прираштај је у 2008.години још додатно опао: прошле године је рођено чак 803 лица мање него што их је умрло, чиме Сомбор од 1963. године бележи највећи пад наталитета.

<i>Природни прираштај на 100 становника</i>	
Подаци/попис	2004
Природни прираштај н 1000 становника	- 7,5
Умрла одојчад на 1000 живорођене деце	8,5
Очекивано трајање живота живорођене деце	м: 69 ж: 75

Број становника Сомбора се, судећи по статистичким подацима, постепено смањује: процене Републичког завода за статистику указују да је у општини Сомбор у 2007.години живело укупно 91.631 становника. На смањење становника, осим вишедеценијског негативног природног прираштаја, утичу и миграције становника.

Национална структура становништва

Град Сомбор је са околним насељима вишенационална и мултикултурална средина. Према попису становника из 2002.године, у граду је са околним насељима регистровано чак 21 националности. Због различите методологије прикупљања података током претходна четири пописа, немогуће је прецизно пратити националну демографију.

Од укупног броја становника са територије града Сомбора (попис 2002. год), њих 59.799 се изјаснило да је српске националности (61,48 %), 12 386 мађарске (12,73%), 8.106 хрватске (8,33%), 2.730 буњевачке (2,81%), 926 црногорске, 5.098 југословенске, 100 албанске, 30 бошњачке, 32 бугарске, 42 горанске, 167 македонске и 94 муслиманске националности. У Сомборској општини су још регистровани и Немци (339), Роми (415), Румуни (250), Русини (75), Словаци (117), Словенци (81), Украјинци (27) и Чеси (16).

Кретање броја становника у сомборској општини за период од 1931. до 2002. године, у распону од 71 године, указује да се у општини Сомбор повећао број становника само за 7.150 (7,9%), у граду за 19.137 (66,4%), а села су остала без 11.979 становника (26,5%), што се може сматрати штетном последицом многих историјских и економских околности.

ГОДИНА	ОПШТИНА	Индекс	ГРАД	%	СЕЛО	%
1931.	90.105	100,0	32.334	35,88	57.771	64,12
1948.	90.477	100,4	33.613	37,15	56.864	62,85
1953.	92.583	102,	3 632	36,33	58.951	63,67
1961.	96.191	106,8	37.760	39,25	58.431	60,75
1971.	98.080	108,8	44.100	44,96	53.980	55,04
1981.	99.168	110,1	48.472	48,88	50.696	51,12
1991.	96.103	106,6	48.993	50,98	47.112	49,02
2002.	97.263	107,9	51.471	52,92	45.792	47,08

Сектор запошљавања и образовања

Према подацима Националне службе за запошљавање, у Сомбору од тренутно 13.617 незапослених, 7.389 (или 50,12%) чине млади људи од 19 до 25 година. Млади су демотивисани да се запосле у граду јер постоји слаба понуда „атрактивних“ радних места. Тешко је наћи посао у струци и претежно се нуде послови у којима је потребан физички рад, а пре свега пољопривредни радови

Најпроблематичнија ситуација је у делу образовања који је усмерен на дошколавање и преквалификацију, тзв. допунске школе. Наведени подаци не показује да је смањен број лица са потребом дошколовања и преквалификације, већ показатељ да нема довољно институција које се баве образовањем

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору одраслих, узимајући у обзир велики број радника који је остао без посла 90-их година прошлог века, а чија квалификација најчешће не одговара потребама тржишта. Преквалификација радника се показала као један од ефикасних начина за решавање високе незапослености у транзиционим земљама, тако да би требало више пажње посветити овом проблему.

Проблем незапослености је сегмент у друштвеној заједници, који утиче на све друге сегменте и који има утицај на све старосне структуре. С обзиром на различитости у погледу стопе незапослености код појединих група, један од будућих приоритетних циљева треба да представља развој посебних програма и начина рада који треба да омогући укључивање лица из тешко запошљивих група, на тржиште рада. Приказ података првих пет делатности по учешћу у НД по делатностима 2004. године дат је у наредној табели.

Национални доходак по делатностима, 2004. Године

ДЕЛАТНОСТ	НД	%
Пољопривреда, лов, шумарство и водoprивреда	7.440.664	24,75
Прерађивачка индустрија	12.878.677	42,84
Произв и снабд ел енергијом, гасом и водом	2.320.852	7,72
Трговина на велико и мало, оправка	4.024.768	13,39
Саобраћај, складиштење и везе	1.464.890	4,87

Из претходне анализе произлази да најзначајнију грану представља прерађивачка индустрија, која ће у скоријој будућности прећи 50 одсто укупног националног доходака, изазваним поменутиим демографским трендовима. Укратко, овај зачарани круг за крајњи исход има погоршање животних услова, смањење могућности да се сачува становништво и смањење могућности да се привуку покретљиви ресурси (капитал, квалификовани људи) који су од суштинског значаја за социо-економски развој средине.

Правни оквир Града Сомбора

- **Правни извор** делатности и овлашћења града Сомбора чине Закон о локалној самоуправи и Статут града Сомбора.
- Органи града су: Скупштина града, Градоначелник, Градско веће и Градска управа.
- **Скупштина** је највиши орган власти, која извршава законодавне функције и састављена је од **61** одборника
- **Градско веће** има извршну власт у општини и чине га **11** члана. Веће непосредно је одговорно за предлагање и извршавање одлука и других аката Градске Скупштине и стара се о извршењу и располагању средствима буџета.
- **Градоначелник** је и председник Градског већа, представља и заступа град и наредбодавац је за извршење буџета

Повереништво за избеглице

У служби раде два запослена и Повереник који је самостални стручни сарадници са оперативним ангажманима усмереним ка учесталим непосредним контактима са представницима домаћих и међународних хуманитарних организација и свакодневним стручно административним пословима. Сомбор је био прихватно-транзитни центар кроз који је прошло, прихваћено и збринуто преко 25.000 избеглица. Данас служба повереништва за избеглице и даље ради на прихвату и збрињавању избеглица и интерно расељених лица, чији број је око 7.500 корисника годишње.

Статутом Града Сомбора формиран је Савет за социјалну политику, а формиран је и Савет за управљање миграцијама и трајна решења. Градско веће је до сада вршило функцију Општинског штаба за избегла и прогнана лица и директно надлежно за рад повереништва..

ПОГЛАВЉЕ 2.

Подаци о избеглим и интерно расељеним лицима у Градској општини Сомбору

Према подацима Повереништва Комесаријата за избеглице РС на територији Градске општине Сомбор у периоду од 1992. до 1996. евидентирано је 16331 избеглих и прогнаних лица из Босне и Херцеговине и Хрватске.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору

По последњем попису 2008.год. регистровано је 3216 избеглих лица. Повереништво је до 31.05.2010. године укинуло 7932 статуса, а води се још 2472 избегла, прогнана и интерно расељена лица .

Податак говори да је дошло до осетног смањења броја припадника ове популације, и то услед великог броја избеглица која су прихватила држављанство РС, добијањем боравка и докумената, избегла лица нису решила своја основна питања становања и запошљавања те и даље представљају угрожену категорију којој је помоћ неопходна. Део избегличке популације, у међувремену, напустио је подручје града одласком у неке друге општине на територији Србије ради спајања са матичним породицама, због процене да ће брже решити своје стамбено питање или у потрази за запослењем. Један, мањи део, вратио се у своју домицилну земљу, а један део је напустио ово подручје одласком у треће земље.

Број избеглица Попис 1996	
Подаци/попис	Број
Ц1(избеглице и ратом угрожене лица)	14277
Ц2(остала пописана лица)	2054
Укупно	16331

Пристигла лица по годинама	
Подаци/попис	
Број избеглих лица-2001	11529
Број прогнаних лица-2001	2212
2004 године-попис	3444
12.08.2008године -Попис	3216
Са Косова	260
Укинути статус до 31.05.2010.	7932

Већи део избегличке популације дошао је са сеоског подручја са типичном структуром пољопривредних домаћинства. Својом основном делатношћу нису наставили да се баве обзиром да су се сви сместили у приватне куће на градском подручју, у почетку без накнаде за становање, а врло брзо уз рентирање стамбеног простора које и данас траје.

Табела:образовне структуре избеглих и ирл.

образовање	Интерно расељени	Избегла лица
Без школе	17	659
Непотпуна основна школа	0	413
Основна школа	68	761
Средња школа	72	1254
Виша школс	88	78
Висока школа	6	50
агистар	9	0
Доктор наука	0	1
укупно	260	3216

Табела радне структуре избеглих и ИРЛ

година	Интерно расељени	Избегла лица
Студент-ученик	59	402
Запослен	9	254
Повремено запослен(остало)	16	70
Пензионисан	65	465
незапослен	96	1826
укупно	245	3017

Друштвена интеграција

Избегла лица нису посебно организована и због тога је њихова Интеграција отежана. Додатни фактор је разлика у друштвеним обрасцима између њихових матица и новог простора, али и због неравноправности у остварењу грађанских права. Пасивност избеглица и ИРЛ у локалној заједници, у односу на сопствене проблеме утиче и на мању осетљивост локалне заједнице према проблемима и потребама избеглица и ИРЛ .

Табела:полна структуре избеглих и ИРЛ

година	Интерно расељени	Избегла лица
Мушкарци	134	1637

Табела:старосне структуре избеглих и ирл

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору

Жене	126	1579
укупно	260	3216

година	Интерно расељени	Избегла лица
0-6	5	26
7-14	10	173
15-18	23	220
19-65	179	1899
65+	43	898
укупно	260	3216

Социјални актери општине, на које је упућена ова популација су: Повереник Комесаријата за избеглице РС, локална самоуправа, Центар за социјални рад, Национална служба за запошљавање, и међународне хуманитарне организације које раде под патронатом УНХЦР-ажели да изађе у сусрет овим лицима, да их учини равноправним грађанима локалне заједнице и да узме активно учешће у решавању њихових проблема. Наша Стратегија развоја заштите у вези са избеглим и расељеним лицима ослања се пре свега на Националну стратегију за решавање питања избеглих и интерно расељених лица из 2002. године и Сарајевску декларацију из 2005.године

Табел.: Избеглиштво и демографски раст у АП Војводини

АП Војводина/ Општина	Број избеглица	Учешће у укупном (у %)	Број становника			Просечна год. стопа раста (у %)	
			1991.	2002.	2002. без избег.	1991- 2002	1991-2002 без избег.

Војводина	186463	9,18	1970195	2310992	1845529	2,81	-5,92
Шид	9133	23,43	35578	38973	29840	8,32	-15,86
Инђија	10444	21,05	42849	49609	39165	13,41	-8,14
Срем.Карловци	1675	18,95	7403	8839	7164	16,25	-2,98
Стара Пазова	12582	18,62	55871	67576	54994	17,44	-1,44
Рума	9859	16,43	53856	60006	50147	9,88	-6,47
Ириг	1870	15,17	11553	12329	10459	5,93	-9,00
Темерин	3826	13,53	24386	28275	24449	13,54	0,23
Апатин	4363	13,30	31850	32813	28450	2,71	-10,21
Нови Сад	37599	12,56	261121	299294	261695	12,48	0,20
Сомбор	11912	12,25	94081	97263	85351	3,03	-8,81
Тител	1806	10,59	15896	17050	15244	6,39	-3,80
Србобран	1808	10,13	17172	17855	16047	3,55	-6,14
Бачка Паланка	5997	9,84	58037	60966	54969	4,49	-4,93
Бач	1561	9,60	16559	16268	14707	-1,61	-10,72
Пећинци	2034	9,46	19865	21506	19472	7,24	-1,81
Беоцин	1425	8,86	14693	16086	14661	8,27	-0,20
Оџаци	3137	8,82	36189	35582	32445	-1,54	-9,88
Срем.Митровица	7348	8,55	83644	85902	78554	2,42	-5,69
Жабал	2348	8,53	25404	27513	25165	7,28	-0,86
Житиште	1645	8,06	21964	20399	18754	-6,70	-14,26
Нови Кнежевац	960	7,40	13591	12975	12015	-4,21	-11,14
Бачка Топола	2775	7,26	39961	38245	35470	-3,98	-10,78
Кула	3158	6,53	48559	48353	45195	-0,39	-6,51
Сечањ	1069	6,53	17866	16377	15308	-7,88	-13,95
Панчево	8294	6,52	122534	127162	118868	3,38	-2,76
Суботица	9534	6,42	148395	148401	138867	0,00	-6,01
Пландиште	838	6,26	13813	13377	12539	-2,91	-8,76
Бечеј	2489	6,07	42111	40987	38498	-2,46	-8,12
Вршац	3125	5,75	54552	54369	51244	-0,31	-5,67
Зрењанин	7252	5,49	134252	132051	124799	-1,50	-6,62
Мали Иђош	713	5,28	14137	13494	12781	-4,22	-9,13
Врбас	2380	5,19	45803	45852	43472	0,10	-4,74
Нова Црња	642	5,05	14252	12705	12063	-10,39	-15,05
Чока	685	4,95	15118	13832	13147	-8,05	-12,62
Ковин	1756	4,77	36924	36802	35046	-0,30	-4,73
Алибунар	1020	4,44	24930	22954	21934	-7,48	-11,57
Нови Бечеј	1189	4,42	28420	26924	25735	-4,90	-8,98
Бачки Петровац	639	4,35	15293	14681	14042	-3,71	-7,73
Кикинда	2910	4,34	69112	67002	64092	-2,81	-6,83
Опово	381	3,46	11290	11016	10635	-2,23	-5,42
Бела Црква	621	3,05	21845	20367	19746	-6,35	-9,14
Ковачица	815	2,92	29745	27890	27075	-5,84	-8,81
Ада	309	1,63	21120	18994	18685	-9,60	-11,07
Кањижа	288	1,05	30134	27510	27222	-8,25	-9,20
Сента	249	0,97	28467	25568	25319	-9,72	-10,60

ПОГЛАВЉЕ 3.

Анализа ситуације и закључци

Анализа ситуације у којој се решава питање положаја избеглица и ИРП обухвата четири врсте квалитативних анализе:

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору

1. Преглед документације о ширем радном окружењу
2. Анализу стања (CWOT),
3. Анализу заинтересованих страна и
4. Анализу проблема.

1 Преглед документације

У радном окружењу обухватила је неколико кључних националних стратешких докуманата релевантних за ову област, актуелни законски оквир који регулише питања избеглих лица у Републици Србији, стратешка документа Града Сомбора реализоване и актуелне пројекте и програме намењене избеглим и ИРЛ у Граду.

Национални стратешки документи од значаја за питања избеглих и интерно расељених лица су:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2010);
- Стратегија за смањење сиромаштва (2003);
- Национална стратегија одрживог развоја (2008);
- Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006-2012;
- Национална стратегија запошљавања 2005-2010;
- Стратегија регионалног развоја 2007-2012;
- Стратегија развоја пољопривреде;
- Стратегија развоја социјалне заштите(2005);
- Национални план акције за децу(2004).

Актуелни законски оквир за питања избеглица је Закон о избеглицама

Локална стратешка документа значајна за унапређење, а с друге стране је и корисник различитих развојних програма и фондова у области привреде и пољопривреде. У том смислу у овом Плану је детаљно анализирана структура избеглих и интерно расељених у граду Сомбору.

Стратегија развоја социјалне заштите Града Сомбора такође обухвата групу избеглих и интерно расељених лица, препознаје их као рањиву групу, идентификује њихове социјалне потребе и укључује их у систем услуга социјалне заштите на локалном нивоу, заједно са другим социјално рањивим групама.

Акциони план за младе, обухвата децу избеглих и интерно расељених лица у оквиру свих стратешких циљева, а у оквиру стратешког циља: Смањење сиромаштва деце, посебно истиче ову групу деце.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица, представља документ који даље разрађује и специфично се бави интеграцијом ове популације у локалну заједницу и усклађен је са Стратешким планом локалног економског развоја Града Сомбора, Стратегијом развоја социјалне заштите Града Сомбора и Локалним планом акције за децу.

Програми и пројекти за избегле и ИРЛ који су до сада реализовани у Граду Сомбору:

У циљу превазилажења присутних проблема Град Сомбор је у сарадњи са КИРСом и УНХЦРом спровела више различитих пројекта збрињавања избеглих и прогнаних породица :

- у 1999 године 20 породица (изградња у Растини и Гакову по 10 кућа типа Ф),
- јануар 2004 године по конкурс КИРС-а пет стана у Сомбору
- јун 2004 године збринута 10 породица у Станишићу -монтажне куће за расељавање колективног центра – хотел „Интернационал“ (Министарство за социјална питања државне заједнице Србије и Ц.Горе).
- у 2006 год. Сарадњом са хуманитарном организацијом „Интерсос“ подељено је 6 пакета грђевинског материјала.
- у 2007-08 години откупљено је уз помоћ Покрајинског фонда за избеглице 15 сеоских кућа са окућницом и подељено 29 грађевинских пакета за завршетак започетих кућа или адаптацију постојећих
- Досадашња улагања Града Сомбора у инфраструктурно опремање плацева достигла су износ од 25 милиона динара.
- у 2009-10 сарадњом са АСБ-ом и Фонд за едукацију Лесковац подељено је 29 пакета за економско осамостаљивање (доходовне активност пакет од 1200Е по породици)

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору

На овај начин је збринуто близу 320 лица и затворен је једини колективни центар, поред тога урађено је комплетно инфраструктурно опремање.

За вечи број лица којима је смештај у установама био најадекватнији облик заштите, организован је трајан смештај у гарантолошке центре и социјалне станове.

Најважнији закључци ове анализе су следећи:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2010) дефинише основне правце деловања – обезбеђивање услова за повратак и обезбеђивање услова за локалну интеграцију, што је потпуно у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана, али недостаје јој актуелизација и усклађивање са реалним стањем..
- Остале наведене националне стратегије пружају начелну основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.
- Локална документа града Сомбора до сада нису се експлицитно бавила питањима од директног и неосредног значаја за избегло-прогнану популацију, мада су они препознати као посебно осетљива друштвена група, али без спецификованог програма. Њихови проблеми и потребе се не посматрају изоловано од потреба осталих угрожених група становништва рада Сомбора.
- Програми и пројекти за избегле и ИРЛ који су до сада реализовани, као и они који су у току, бавили су се решавањем следећих питања: стамбено збрињавање, грантови за почетни бизнис, и континуирани пројекти помоћи школској деци.

2. Анализа стања

У локалној заједници по питањима унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица извршена је кроз идентификовање досадашних активности и резултата у овом домену и сагледавање позитивних капацитета и слабости локалне заједнице, као и могућности и препрека са којима се суочава у свом радном окружењу.

Следи приказ SWOT анализе Анализа стања у локалном ситему подршке избеглицима и ИРЛ

Унутрашње СНАГЕ локалног система	Унутрашње СЛАБОСТИ локалног система
<ul style="list-style-type: none"> • Генерална политичка воља да се решавају ствари • Искуство и стручност кадра који ради са избеглицима и ИРЛ • Искуство у пројектима за избеглице и ИРЛ • Искуство сарадње са донаторима и међународним програмима • Досадашњи реализовани пројекти стамбеног збрињавања • Добро успостављен систем локалне социјалне заштите • Међусекторска сарадња је ново искуство и добра је • Постојање стратегије развоја која се усвоја • Стратегија развоја округа • Дobar буџет из кога се могу усмерити средства • Добри привредни потенцијали 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољно средстава у локалном буџету • Низ нерешених проблема локалног становништва - приоритети • Недовољно функционално партнерство међу локалним актерима, неповезаност локалних органа и институција • Недовољна техничка опремељеност • Лоши услови за рад Повереништва и нерешен статус • Слабо развијен цивилни сектор – невладине организације • Неорганизованост избеглица и ИРЛ • Недовољна медијска покривеност • Ниска корпоративна одговорност пољопривредног сектора • Недовољна сарадња са НСЗ
Спољашње МОГУЋНОСТИ	Спољашње ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Постојање државних стратегија • Повећана активност државе на овом плану (стамбено збрињавање, коришћење ЕУ фондова и сарадња са међународним фондовима и организацијама) 	<ul style="list-style-type: none"> • Лоша економска ситуација, незапосленост, • Лоши билатерални односи са Хрватском (нерешено станаараско право, конвалидација радног стажа...) • Спора имплементације националних стратегија

<ul style="list-style-type: none">• Национални програми за запошљавање• Међугранична сарадња и пројекти• Програм обештећења имовине• Порограм откупа кућа• Покрајински фонд, Министарство пољопр., НИП•	<ul style="list-style-type: none">• Непостојање инфраструктуре за имплементацију појединих елемената националних стратегија• Нестабилна политичка ситуација у земљи• Недостатак програма на националном нивоу• Лоша информисаност и слабљење интереса• Ерозија друштвених вредности- солидарности
--	---

Најважнији закључци ове анализе:

- **Главна снага** :Града Сомбора је у искуству у пертнерским пројектима и заинтересованости локалне самоуправе у изградњи социјалне сигурности и заштите.
- **Слабости града** су присуство истих проблема код домоцилног становништва и недостатак цивилног сектора. Област самоорганизовања избеглица и ИРЛ је такође недовољно развијена. Недовољно се користе стручни људски капацитети и недовољно искоришћавају могућности да се средства прибаве изван локалне средине. То је уско повезано са недостатком праксе успостављања партнерства између јавног и невалдиног сектора.
- **Спољашње могућности** су повећана активност државе на овом плану уз помоћ државних и покрајинских Фондова .Израдом ЛАП-а омогућује се лакши приступа Фондовима.
- **Препреке** нестабилна политичка ситуација и општа незапосленост као и ерозија друштвене вредности. Пословни сектор је врло мало и незнатно укључен у решавање проблема локалне заједнице у целини, а самим тим и популације избеглица и ИРЛ.

3.Анализом заинтересованих страна

Идентификоване су кључне заинтересоване стране за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору које су диференциране на крајње кориснике/це ЛАП-а (различите групе избеглих и интерно расељених лица) и кључне партнере локалној самоуправи у развијању и примени мера и програма.

Крајњи корисници/це Локалног акционог плана као крајњи корисници услуга су:

Избегли и интерно расељени у приватном смештају који немају трајно решено стамбено питање – У приватном смештају има око 400 особа које живе испод границе сиромаштва. Око 75 особа ради у државним и јавним предузећима, а међу њима око 46 особа нема решено стамбено питање.

Избегли и интерно расељени који немају средстава да заврше започету стамбену изградњу – досадашњим програмима и пројектима идентификовано је 64 објеката у различитим фазама изградње⁴. Само у овој години 73 власника објеката је поднело захтеве за доделу грађевинских грантова, што говори о великој потреби да се овај програм спроводи.

Вишечлане и вишегенерациске породице избеглих и интерно расељених лица –

У питању су породице које имају пет и више чланова Ове породице су до сада углавном биле корисници програма грађевинских грантова и других програма у којима су управо из разлога њихове бројности имали предност. Међутим, још увек постоји извештан број породица које нису решиле своје стамбено и друга питања. Укупно 12 породица..

Породице избеглих и интерно расељених чији је члан/ови ОСИ, хронично болесна особа и/или дете са сметњама у развоју. Укупно 10 породица, ове породице су укључене у локална удружења/НВО особа са инвалидитетом и/или родитеља деце са сметњама у развоју и корисници су свих програма које ова удружења/НВО спроводе. Међутим, та врста подршке је релативно скромна и постоји потреба да се овој групи додатно помогне кроз различите активности овог Локалног плана.

⁴ У питању су породичне куће до 100m²,са темељом или под првом плочом.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору

Породице погинулих– Према евиденцији Повереништва у граду Сомбору има 4 овакве породице. Суочени су са свим проблемима, које имају и остале избеглице, али је њихова психосоцијална ситуација сложенија и тежа него код других избеглица.

Самохране родитељи – Укупно има 68 самохраних родитеља који су поред самосталне бриге о деци, суочени са економским и стамбеним проблемима. У укупном броју доминирају самохране мајке са једним и више деце.

Незапослени, радно способни избегли и интерно расељени без квалификација које одговарају потребама локалне привреде – Нема званичне евиденције ових особа, јер ниједна институција, не води посебну евиденцију ових лица. Према сазнањима и проценама Повереништва, преко 65% избеглих и интерно расељених лица су радно способни, а од тог процента око 35% су активни тражиоци посла. Значајан проблем представља чињеница да је садашње стање локалне привреде и мале привреде, веома лоше и могућност запошљавања је минимална. Једини вид могућег запошљавања су привремени и повремене послови у пољопривреди, занатству и угоститељству.

Кључни партнери Града Сомбора

који су на различите начине одговорни и/или укључене у активности везане за положај избеглица и ИРП су:

- **Повереништво за избеглице**, као део Општинске управе који врши поверене послове, у оквиру своје основне делатности и координације различитих програма на локалном нивоу пружа свеобухватну подршку избеглим и интерно расељеним лицима кроз различите програме и индивидуалну помоћ.
- **Градска управа**, која обезбеђује општи оквир, локалну регулативу и услове за реализацију подршке избеглим и интерно расељеним лицима у локалној заједници. У оквиру Градске управе, Агенција за развој Града Сомбора припрема, спроводи и координира: развојне фондове за подстицање локалне економије (пројекат Бизнис инкубатор центар, Бизнис зона, Фонд за развој малих и средњих предузећа и пољопривреде итд.); различите програме развоја пољопривреде и села и привлачења инвестиција; развија програме обуке у поступку оснивања предузећа, радњи и пословних удружења и прати и анализира кретања у области привреде.
- **Дирекција за изградњу и урбанизам Града Сомбора** у оквиру своје основне делатности, као и програмима и пројектима директно намењеним стамбеној изградњи за избегла и интерно расељена лица, омогућава решавање овог питања у локалној заједници.
- **Центар за социјални рад Града Сомбора** је кадровски и стручно добро опремљена институција социјалне заштите и пружа помоћ у приступању права из области социјалне заштите, а у складу са Законом о социјалној заштити и Одлуком о проширеним правима за Град Сомбор.
- **Црвени крст Сомбора**, кроз своју основну делатност и програме: служба трагања, ружа подршку овој циљној групи и спроводи програме хуманитарне помоћи угроженима.
- **Национална служба за запошљавање-Филијала Сомбор** у оквиру својих редовних делатности евидентира и пружа помоћ у запошљавању избеглих и ИРП
- **Образовне институције** (основне и средња школа). Поред укључивања у образовни систем под једнаким условима као и за све друге ученике, ове институције, у складу са могућностима обезбеђују и додатне повластице за посебно рањиве групе избеглих и интерно расељених. Такође, образовне институције сарађују у свим другим програмима намењеним овој циљној групи.
- **Здравствене институције** – Дом здравља Сомбор, пружа различите услуге из свог домена рада и сарађују са другим институцијама у програмима намењеним избеглим и интерно расељеним лицима.
- **Домаће, националне НВО** – ХЦИТ, НСХЦ, СДФ и друге, чија се активност огледа у имплементацији донаторских програма у области једнократних социјалних давања и правне помоћи.
- **КИРС** (Комесаријат за избеглице Републике Србије), чија се улога огледа у координацији различитих програма за избегле и интерно расељене, преко мреже повереника и кроз сарадњу са локалном самоуправом.
- **Фонд за пружање помоћи избеглим, прогнаним и расељеним лицима, (АПВ)** чија се улога огледа у виду различитих програма помоћи за избегле и интерно расељене.

Локални актери своје активности спроводе у сарадњи са:

- Комесаријатом за избеглице, који даје упутства и смернице за рад повереника за избеглице, а која се односе на статусна питања, питања смештаја и приступа свим основним правима.
- УНХЦР-ом у делу који се односи на интегративне програме становања, а које УНХЦР спроводи са својим партнерима.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору

- Praxisom и Српски Демократски Форум, организацијом која већ неколико година спроводи пројекат прибављања докумената, и пружања правне помоћи за избега и прогна лица.
- Данским саветом за избеглице, организацијом која пружа правну помоћ за ИРЛ.
- ИНТЕР СОС-ом као реализатором пројекта трајне интеграције, кроз доделу грантова у градјевинском материјалу за избеглице и откупом сеоских домаћинства.
- Носиоци хуманитарних и развојних програма УНХЦР-ом и ИОМ-ом

5. **Анализа проблема**

Показала је да су главни проблеми избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору следећи:

- **Приступ личним документима, решавање статуса и личних докумената у РС**

Великом броју избеглих и расељених лица основни проблем чини остваривање права на лична документа (држављанство и пребивалиште) у РС, због административних и финансијских потешкоћа у прибављању докумената потребних за подношење захтева за пријем у држављанство и након тога за издавање личне карте. Велики део избегличке популације је управо због овога искључен из система социјалне заштите РС (право на материјално обезбеђење породице, туђа нега и помоћ, дечији додатак, родитељски додатак и др). Такође је присутан и део избегличке популације који се још увек није определио за интеграцију и прихватање држављанства РС из страха да би то била препрека у остваривању или решавању, до сада нерешених права у матичним земљама (имовинска права, права на пензију, упис радног стажа и сл.). Лица са подручја БиХ успела су да остваре своје станарско право и поврате имовину, али уколико није у питању приватна, која је махом уништена. Лица са подручја Хрватске нису успела да поврате своје станарско право, а приватна имовина је углавном уништена или са великим степеном оштећења. Њихово учешће у процесу обнове своје приватне имовине на подручју Хрватске било је веома мало, с обзиром на то да су услови тих програма били у супротности са њиховим опредељењима (одрицање од избегличког статуса и трајан повратак у Хрватску).

- **Стамбено питање-збрињавање и друштвена интеграција**

Стамбени статус избеглих и расељених лица је индикатор на основу кога се може оценити неравноправан положај ових лица у односу на домицилно становништво. Велики део избегличке популације није још решило стамбени проблем. Мањи део породица је решило стамбени проблем куповином сеоских имања. И поред ових добрих резултата, још увек је становање кључни езистенцијални проблем.

- **Приступ здравственој и социјалној заштити**

Према Закону о здравственој заштити избегла и расељена лица имају потпуно иста права као и домицилно становништво. Међутим, у овој области евидентни су велики проблеми у остваривању овог права, због нерешеног статуса већег броја избеглих лица, којима током пописа избеглица 2004./2005.год. статус избеглице није потврђен или се нису на овај попис одазвала. Ова лица су или у поступку за добијање држављанства РС или још увек нису ни поднела захтев за добијање истог, немају у Републици Србији ни боравиште ни пребивалиште, те немају право на здравствену заштиту ни по једном основу. Међу овим лицима је велики број старих и болесних лица, која због неукости и болести веома тешко превазилазе административне препреке да би ово право остварили. Недовољна брига о сопственом здрављу код избеглица и ИРЛ је пратилац њихових живота. Евидентирају се и појаве посттрауматског ратног синдрома код избеглица и ИРЛ.

- **Образовање деце и одраслих**

Право на образовање се у пракси остварује у потпуности. Сва деца избеглих лица су укључена у образовни систем на свим нивоима школовања. Потешкоће се јављају једино међу децом расељених лица са Косова и Метохије ромске националности, која су само делимично укључена у систем редовног школовања, због недостатка средстава или језичке баријере.

- **Висок проценат незапослених**

Избеглице и ИРЛ у локалној заједници нису били обухваћени до сада ниједним пројектом Националне службе за запошљавање за преквалификацију. Незапосленост је присутна у високом проценту међу избегличком и расељеничком популацијом. Због ниског степена образовања и неквалификованости, примарно

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору међу расељеним лицима са Косова и Метохије, али и међу избеглицама, овој популацији је веома тешко да нађе стално запослење, па се великим делом она издржавају радећи слабо плаћене и нередовне сезонске послове или послове «на црно». Део ове популације такође има административних потешкоћа у прибављању доказа о стеченој квалификацији у матичним земљама, као и доказа о оствареном радном стажу или праву на пензију. Све ово доводи до израженог сиромаштва међу великим делом избеглих и расељених лица

Полазећи од целовите слике проблема избеглица и ИРЛ, идентификују се следеће карактеристике њиховог положаја:

- Недовољни и неодговарајући социјално материјални потстицаји за интеграцију избеглих и ИРЛ
- Неодговарајућа подршка старим избеглим и ИРЛ без породичне бриге млађих чланова
- Висок степен сиромаштва међу избеглицама и ИРЛ
- Нерешено питање одговарајућег стамбеног смештаја избеглих и ИРЛ
- Слаба интегрисаност деце избеглица и ИРЛ
- Висок проценат незапослених избеглица и ИРЛ у локалној заједници
- ИРЛ не поседују потребну личну документацију: услед измештених или уништених матичних књига, неуспостављене системске сарадње са надлежним институцијама, као и великог броја непријављене новорођене деце

На основу идентификованих проблема, утврђују се могући правци за њихово превазилажење:

- **Прављење социјалне карте.** Потребна је теренска активност на детаљном истраживању социјалних потреба како би се добила реална слика индивидуалног стања и избегао колективан приступ што омогућује реалнију расподелу ресурса.
- **Проширење активности** Центра за социјални рад и формирање мултисекторског тима за ефикаснији приступ и помоћ избеглицама и повратницима. Улога Центра са стручним капацитетима које поседује може значајније допринети целовитом задовољењу потреба избеглица и ИРЛ.
- **Повезивање са локалним НВО** које би се бавили или се већ баве помоћи избеглим-прогнаним, повратницима или Ромима чија проблематика је посебно тешка је их у структури повратника има преко 60 %.
- **Формирање пројектног тима** – групе за израду пројеката и контакта са међународним организацијама која могу бити значајна подршка локалној самоуправи у решавању питања која су критична за избеглице и ИРЛ, али и за локално становништво.
- **Стручно образовање и обука** – Проблем запошљавања избеглица и ИРЛ не може се решити без поправљања њихове образовне структуре. Могуће обуке треба да су повезане са локалним потребама привреде. Идеално је да приватни сектор буде укључен у дизајнирање курсева како би се задовољиле потребе локалних компанија у Сомбору и насељеним местима, који ће се побринути да се обука изводи на најефективнији могући начин-комбиновањем теоретских и практичних
- **Уклањање препрека запошљавању** – спроводе се кроз подизање свести међу послодавцима о предностима запошљавања одређених друштвених угрожених група. Пројекти се такође односе на обезбеђивање одређених објеката или земљишта незапосленима за радно ангажовање–пројекти који ће гарантовати привремено запошљавање незапослених кроз стицање радног искуства и програма јавних радова. Њихов професионални развој биће кључни део тих пројеката, Овакве пројекте првенствено спроводити за младе људе који никада нису радили или за оне који треба да науче нове вештине како би се поновозапослили. прихват и збрињавање ових лица, као неопходну помоћ за успешну интерграцију и укључивање у локалну заједницу.
- **Информисање и саветовање** – покрива низ пројеката који или помажу људима да се поново запосле или онима којима прети незапосленост да пронађу алтернативни посао, такви пројекти обухватиће оснивање установа за тражење посла, пословних клубова, обуку на тему техника интервјуа или припрему планова за повратак на посао.

ЗАКЉУЧЦИ и ПРЕПОРУКЕ:

- Град Сомбор са својим врло повољним демографском структуром, присуством избеглица и ИРЛ на својој територији може тренутне неповољне трендове поправити. Сви аспекти проблема радне снаге у дужем

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору периоду могу представљати ограничење уравнотеженог руралног развоју овог краја. У овом контексту треба посматрати и питање радног ангажовања избеглица и ИРЛ.

- Према оценама из Стратегије развоја социјане заштите за подручје Града Сомбора, тежиште развоја Града Сомбора, у наредном периоду, неопходно је ставити у функцију развојних програма којима би се, уз активну популациону политику на нивоу државе, привредни и социјални развој приближио домаћинству, пре свега породицама чији су чланови млађе старосне доби и који располажу могућностима за бављење производњом и у пољопривреди и ван пољопривреде. У том контексту треба развијати мере за трајну интеграцију избеглица и ИРЛ у руралним подручјима града.
- Крупан проблем избеглих-прогнаних и ИРЛ лица је прибављање личне документације и решавање статуса. Решењем овог проблема стекли би се услови за остваривање права из области социјалне заштите, условљени држављанством РС и пребивалиштем. Било би потребно обезбедити услове за лакше прибављање документације кроз опремање и формирање посебне канцеларије за правну помоћ при повереништву Града Сомбора
- Све групе становника Градске општине Сомбора имају великих потешкоћа при запошљавању. Овај проблем погађа и домицилно становништво, али је много израженији код избегличке и расељеничке популације. Ова популација има својих капацитета који би могли да се искористе, чиме би се овај проблем барем делимично решио (квалификована лица, предузетнички оријентисана лица, ученици и студенти, који би системом школства били оријентисани на „тражена“ занимања)
- Решавање стамбеног питања избеглица и ИРЛ је и даље актуелно. За решавање овог питања постоји више начина: изградња повратничког насеља; откуп старих сеоских кућа са окућницом и обезбеђивање средстава за њихову адаптацију, чиме би се подмладила и оживела сеоска средина уз посредовање локалне самоуправе, Комесаријата у обезбеђивању стамбеног простора за ова лица путем посредовања у склапању уговора о доживотном издржавању, чиме би се растеретили геронтолошки центри и изашло би се у сусрет старим лицима да остану да живе у својим кућама.

ПОГЛАВЉЕ 4.

Приоритетне циљне групе Акционог плана

Крајњи корисници/це Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица су:

- 2217 регистрованих избеглица, укључујући и 2.500 који формално нису у том статусу, али имају све карактеристике групе
- 260 интерно расељених лица

Критеријуми локалног акционог плана за избор приоритетних група међу избеглим и интерно расељеним лицима.

- Материјални и здравствени статус породица- степен угрожености
- Бројност породице као приоритет
- Видљивост/невидљивост циљне групе и њеног проблема
- Ресурси локалне заједнице-којима располаже и овлашћења која има
- Активан приступ – спремност корисничке групе на активизам и самоорганизовање
- Избеглице које немају решено стамбено питање
- Избеглице и ИРЛ који имају тешкоће правне природе (нпр. нерешено питање личних докумената за ИР) и недовољан приступ информацијама

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору
На бази критеријума који су се пре свега базирали на тежини и раширености проблема са којима се суочавају грађани и грађанке из избегличке и ИРЛ популације, овај акциони план ће примарно бити усмерен на следеће групе:

- Стари који нису остварили права из радног односа и немају лична примања (око 140 лица)
- Једнородитељске породице (75 лица)
- Особе без имовине и прихода (око 245)
- Породице са децом са сметњама у развоју или чланом/ицом који је ОСИ-10 породица
- Интерно расељени Роми (РАЕ)- око 35 лица
- Многочлане породице ИРЛ, без прихода -12 породица
- Избегли и ИРЛ који живе у руралним условима(око 350 лица),
- Избегли и ИРЛ – жртве насиља 14 породица

У свим наведеним корисничким групама жене се третирају као посебан приоритет.

ПОГЛАВЉЕ 5.

Општи и специфични циљеви

Локалним акционим планом за унапређење положаја избеглих и ИРЛ дефинисана су два општа циља која су реално могу остварити у периоду од 2011-2013 године и то путем систематских и одрживих програма у Градској општини Сомбору. Полазећи од анализе стања ,локалних ресурса и капацитета, као и од потреба унапређења свеобухватног положаја избеглих и ИРЛ у Градској општини Сомбору, а у складу са националним стратешким опредељењима. Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и ИРЛ дефинисала су два општа циља која су реално могуће остварљива у периоду од 2011-2013 године и то је

Општи циљ ОЦ1

Побољшани социјално-материјални услови за интеграцију избеглих и интерно расељених у руралним срединама кроз локалне и државне програме за трајно решавање стамбеног питања најугроженијих породица избеглих и интерно расељених лица.

Општи циљ ОЦ2-

Побољшање животног стандарда и егзистенцијалних услова за интеграцију избеглих и ИРЛ кроз локалне програме за повећање запошљавања и стварања услова за њихово економско осамостаљивање и укључивање у друштвени живот Градске општине Сомбор.

Из овако постављених општих циљева формулисани су оперативни-специфични циљеви који су релевантни за остваривање општих циљева у периоду 2011-2013. године и то:

Специфични циљеви СЦ1

СЦ1а. У периоду 2011- 2013 год.стамбено збринути годишње по 5 најугроженије избегличких и ИРЛ породица откупом кућа са окућницом у руралним срединама.

- У току 2011 год. -откупом 5 кућа са окућницом
- У току 2012 год -откупом 5 кућа са окућницом
- У току 2013 год.- откупом 5 кућа са окућницом

СЦ1б. У периоду 2011-2013год. обезбедити подршку у грађевинском материјалу по 15 пакета годишње за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих старих кућа ,за најугроженије породица избеглих и интерно расељених лица.

- У току 2011 год.-15 пакета грађ-материјала за 15 породица
- У току 2012 год.-15 пакета грађ-материјала за 15 породица
- У току 2013 год.-15 пакета грађ-материјала за 15 породица.

СЦ1ц У периоду 2011-2013.године изградити 20 станова (16 за избегла и ИРЛ лица, а 4 за домаће становништво у стању социјалне потребе).

Специфични циљеви СЦ2

СЦ2а У периоду 2011. до краја 2013. године подстицати самозапошљавање средствима Локалног фонда за покретање малог породичног бизниса у сарадњи са МСП и Фонда за развој АПВ.

СЦ2б У периоду 2011. до краја 2013. године обезбедити за избегле и ИРП породице по 15 „пакета“ годишње за отпочињање самосталног породичног малог бизниса.

СЦ2ц У периоду од 2011. до краја 2013. год. Организовати 3 циклуса обуке за по 20 избеглих и ИРП у области повртарства, сточарства и ратарства, (пет М.Заједнице по три обуке), у сарадњи са Фондом за развој и НСЗ.

ПОГЛАВЉЕ 6.

Активности – задаци за реализацију ЛПА ТАБЕЛА ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА за 2011 - 2013 годину

Специфични циљ СЦ1а:							
периоду 2011.- 2013. год.стамбено збринуту годишње по 5 најугроженије избегличких и ИРЛ породица откупом кућа са окућницом у руралним срединама							
Активност	Период реализације (од – до)	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буџет лок.самоуп.	Остали извори		
1.1 Идентификованје најугроженијих породица-	Јануар 2011	Идентификовано најмање 60 породица	Број идентификованих породица	Постојећи људски ресурси		Повереник	Градско веће и месне заједнице
1.2.Идентификовање расположивих кућа-сеоских домаћинстава	фебруар..2011	Идентификовано најмање 120 слободних кућа	Број идентификованих	Постојећи људски ресурси		Повереник	Месне заједнице
1.3.Прављење финансијске конструкције и плана прикупљања средстава за откуп кућа	10-31.03. 2011	Направљен план и отпочети контакт са донаторима	Број и заинтересованост донатора	Постојећи људски ресурси		Канцеларија за развој, Повереник	
1.4.Идентификовани донатори-обезбеђена финансијска средства за 5 породица	20-31.03. 2011	Обезбеђена средства за откуп 5 кућа	Износ обезбеђених средстава		3.200.000	Локална самоуправа и повереник	Идентификовани донатор, КИРС
1.5.Реализација куповине кућа	април 2011	Купљено 5 сеоских кућа за 5 најугроженијих породица	Број купљених кућа	55.000		Локална самоуправа и повереник	Донатор, корисници
1.6.Усељавање породица	мај 2011	5 породица усељено у куће	Број стамбено збринутих породица	200.000 за почетну помоћ		Савет за миграцију Повереник	ЦК, породице, локална самоуправа
1.7.. Континуирано медијско праћење	Јун-октобар 2011.	Остварено континуирано праћење програма поделе кућа од стране локалних медија	Број и врста медијских информација,конференција за медије.Број и врста медија који су пратили програм	40.000	-	Комисија, Повереник и локални медији	КИРС, Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору

1.8. Процена успешности програма поделе кућа најугроженијим породицама у 2010.	Септембар-октобар 2011.	Процењена успешност програма у текућој години	Финансијска вредност појединачног гранта, Укупна вредност додељених кућа. Бр.особа која су решила стамбено питање	-50.000	-	Комисија, Повереништво и Градско веће	КИРС, Центар за социјални рад Града Сомбора Црвени крст Града Сомбора
2011							
2.1.Идентификовани донатори-обезбеђена финансијска средства за других 5 породица	1. квартал 2011	Обезбеђена средства за откуп још 5 кућа	Износ обезбеђених средстава			Повереник и Локална самоуправа	донатори
2.2.Реализација куповине кућа	2 квартал 2011	Купљено 5 сеоских кућа за 5 најугроженијих пор.	Број купљених кућа	50.000	3.500.000	Локална самоуправа и повереник	Донатор, КИРС
2.3.Усељавање породица	4.квартал 2011	5 породица усељено у куће	Број збринутих породица	200.000 за почетну помоћ		Градска комисија Повереник	ЦК, породице, локална самоуправа
2.4.Континуирано медијско праћење	Јун-децембар 2011.	Остварено континуирано праћење програма поделе кућа од стране медија	Број и врста медијских информација,конференција за медије.Број медија који су пратили програм	-50.000	-	Комисија, Повереник и локални медији	КИРС, Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ
2012							
3.1.Идентификовани донатори-обезбеђена финансијска средства за других 5 породица	1. квартал 2012	Обезбеђена средства за откуп још 5 кућа	Износ обезбеђених средстава			Повереник и Локална самоуправа	донатори
3.2.Реализација куповине кућа	2 квартал 2012	Купљено 5 сеоских кућа за 5 најугроженијих пор.	Број купљених кућа	50.000	3.500.000	Локална самоуправа и повереник	Донатор, КИРС
3.3.Усељавање породица	4.квартал 2012	5 породица усељено у куће	Број збринутих породица	200.000 за почетну помоћ		Градска комисија Повереник	ЦК, породице, локална самоуправа
3.4.Континуирано медијско праћење	Јун-децембар 2012.	Остварено континуирано праћење програма поделе кућа од стране локалних медија	Број и врста медијских информација,конференција за медије.Број и врста медија који су пратили програм	-50.000	-	Комисија, Повереник и локални медији	КИРС, Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ
3.5. Процена успешности програма поделе кућа најугроженијим породицама у 2012.	Новембар-децембар 2012.	Процењена успешност програма у текућој години	Финансијска вредност гранта,Укупна вредност додељених кућа. Бр.особа која су решила стамбено питање	-50.000	-	Комисија, Повереништво и Градско веће	КИРС, Центар за социјални рад Града Сомбора Црвени крст Града Сомбора

Специфични циљ СЦ1б

У периоду 2011.-2013. год. обезбедити подршку у грађевинском материјалу по 15 пакета годишње за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих старих кућа, за најугроженије породица избеглих и интерно расељених лица.

- У току 2011. год. - најмање 15 грађевинских грантова .
- У току 2012. год. - најмање 15 грађевинских грантова .
- У току 2013. год. - најмање 15 грађевинских грантова .

Активност	Период реализације (од – до)	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Градски буџет и други лок. ресурси	Остали извори		
1.1. Аплицирање код Комесаријата и других донатора за средства и потисивање уговора	1/2. 2011.	Пронађен донатор	Потписан уговор са донатором /најмање 1/.	Људски ресурси	-	Градоначелник Општине и Повереништво	КИРС, Градска управа, Центар за СР и Дирекција за урбанизам
1.2. Формирање Комисије, критеријума за расподелу грађ. Материјала, Правилник о расподели и условима доделе гранта.	10.02.2011-20.02.2011.	Формирана Комисија. Урађен правилник за расподелу грађ. материјала	Број и структура чланова Комисије /5 чланова/. Донет Правилник о расподели.	Људски ресурси	-	Градоначелник, Савет за миграције и Повереништво	КИРС, Градска управа, Центар за СР и Дирекција за урбанизам
1.3. Расписивање Конкурса за доделу грантова грађевинског материјала и прикупљање захтева	20-28.02. 2011.	Расписан Конкурс и прикупљене молбе	Број прикупљених молби /више од 90/	50.000	-	Комисија и Повереник,	КИРС, Градска управа, Центар за социјални рад и Дирекција за урбанизам
1.4. Организовање локалне медијске кампање	Јануар – фебруар 2011.	Спроведена обухватна капања преко локалних медија.	Број и врста медијских догађаја и садржаја у кампањи /више од 10/	70.000	-	Комисија, Повереник и локални медији	КИРС, Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ
1.5. Избор кандидата за доделу грантова	Март 2011.	Одабрано најмање 15 корисника (породица)	Број одабраних корисника /15 породица/. Структура корисничких породица.	Људски ресурси 30.000	-	Градска комисија	КИРС, Црвени крст, НВО, Центар за социјални рад
1.6. Раписивање		Спроведена	Број прикупљених				

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору

тендера за набавку грађ. материјала и избор испоручиоца	20.03. 2011.	процедура и изабран испоручилац	понуда, Структура и квалитет понуда /најмање 3 понуде/	250.000	5.000.000	Градска комисија	Градска управа и КИРС
1.7. Праћење доставе и уградње грађ. материјала	4. 2011.- 8.2011	Испоручен и уграђен грађевински материјал	Број достављених грађевин. грантова, /15 грантова / Број завршених грађ.Објеката / 15	70.000	-	Градска комисија, Повереништво	Одсек за урбанизам и инспекцијеске послове
1.8. Континуирано медијско праћење	1- 9 2011.	Остварено континуирано праћење програма поделе грантова од стране локалних медија	Број и врста медијских информација /5 конференција за медије/, Број и врста медија који су пратили програм	30.000	-	Комисија, Повереник и локални медији	КИРС, Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ
1.9. Процена успешности програма грађевинских грантова у 2010.	септембар 2011.	Процењена успешност програма у текућој години	Финансијска вредност гранта, Укупна финансијска вредност додељених грантова, Број особа која решила стамбено питање	-	-	Комисија, Повереништво и Градско веће	КИРС, Центар за социјални рад Сомбора и Црвени крст града Сомбора
2012. год.							
2.1. Аплицирање код Комесаријата и других донатора за средства и потписивање уговора	Јануар- март 2012.	Пронађен донатор	Потписан уговор са донатором /најмање 1 уговор/	Људски ресурси	-	Градonaчелник Општине и Повереништво	КИРС, Градска управа, Центар за СР и Градска дирекција за урбанизам
2.2. Расписивање Конкурса за доделу грантова грађевинског материјала и прикупљање захтева	Март-ма ј 2012.	Расписан Конкурс и прикупљене молбе	Број прикупљених молби /прикупљено најмање 50молби/.	30.000	-	Комисија и Повереник,	КИРС, Градска управа, Центар за социјални рад и Дирекција за урбанизам
2.3. Организовање локалне медијске кампање	Март –ма 2012.	Спроведена обухватна кампања преко локалних медија.	Број и врста медијских догађаја и садржаја у кампањи /5 конференција за медије/.	70.000	-	Комисија, Повереник и локални медији	КИРС, Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору

2.4. Избор кандидата за доделу грантова	Мај- јун 2012.	Одабрано најмање 15 корисника (породица)	Број одабраних корисника /15породица/, Структура корисничких породица	Људски ресурси 40.000	-	Градска комисија	КИРС, Црвени крст, НВО, Центар за социјални рад
2.5. Расписивање тендера за набавку грађевинског материјала и избор испоручиоца	Мај-јун 2012.	Сprovedена тендерска процедура и изабран испоручилац	Број пријављених на тендер /више од три/ Структура/квалитет прикупљених понуда	500.000	4.700.000	Општинска комисија и Општинска управа	Градска управа и КИРС
2.6. Праћење доставе и уградње грађ. Материјала	Јун- октобар 2012.	Испоручен и уграђен грађевински материјал	Број достављених грађевин. грантова /15/, Број завршених грађевин. Објеката	40.000	-	Општинска комисија	Одсек за урбанизам и инспекцијеске послове
2.7. Континуирано медијско праћење	Март- октобар 2012.	Остварено континуирано праћење програма грађевинских грантова од стране локалних медија	Број и врста медијских информација /5 конференција за меди/, Број и врста медија који су пратили програм	50.000 -	-	Комисија, Повереник и локални медији	КИРС, Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ
2.8. Процена успешности програма грађевинских грантова у 2010.	Новембар- децембар 2012.	Процењена успешност програма у текућој години	Финансијска вредност појединачног гранта, Укупна финансијска вредност додељених грантова, Бр.особа која су решила стамбено питање	-	-	Комисија, Повереништво и Општинско Веће	КИРС, Центар за социјални рад Града Сомбора Црвени крст Града Сомбора
2013. год.							
3.1.Аплицирање код Комесаријата и других донатора за средства и потисивање уговора	Јануар- март 2013.	Пронађен донатор	Потписан уговор са донатором /најмање 1 уговор/	Људски ресурси	-	Председник Општине и Повереништво	КИРС, Општинска управа, Центар за СР и Дирекција за урбанизам
3.4.Расписивање Конкурса за доделу грантова грађевинског	Март-мај 2013.	Расписан Конкурс и прикупљене молбе	Број прикупљених молби /више од 30 милби/.	30.000	-	Комисија и Повереник,	КИРС, Општинска управа, Центар за социјални рад и Дирекција за урбанизам

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору

материјала и прикупљање захтева							
3.5.Организовање локалне медијске кампање	Март –мај 2013.	Спроведена обухватна кампања преко локалних медија.	Број и врста медијских догађаја и садржаја у кампањи /5 конф. За медије/.	40.000	-	Градска комисија, Повереник и локални медији	КИРС, Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ
3.6. Избор кандидата за доделу грантова	Мај- јун 2013.	Одабрано најмање 10 корисника (породица)	Број одабраних корисника /10породица/. Структура корисничких породица	Људски ресурси 40.000	-	Општинска комисија	КИРС, Црвени крст, НВО, Центар за социјални рад
3.7.Расписивање тендера за набавку грађевинског материјала и избор испоручиоца	Мај-јун 2013.	Спроведена тендерска процедура и изабран испоручилац	Број пријављених на тендер . Структура/квалитет прикупљених понуда	500.000	5.000.000	Комисија и Општинска управа	Општинска управа и КИРС
3.9. Праћење доставе и уградње грађевинског материјала	Јун-октобар 2013.	Испоручен и уграђен грађевински материјал	Број достављених грађевин. Грантова /10/, Број завршених грађевин. Објеката	40.000	-	Општинска комисија, Повереништво	Одсек за урбанизам и инспекцијске послове
3.10.Континуирано медијско праћење	Март- октобар 2013.	Остварено континуирано праћење програма грађевинских грантова од стране локалних медија	Број и врста медијских информација /5 кон. за медије/. Број и врста медија који су пратили програм	40.000	-	Комисија, Повереник и локални медији	КИРС, Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ
3.11.Процена успешности програма грађевинских грантова у 2012.	Новембар- децембар 2013.	Процењена успешност програма у текућој години	Финансијска вредност појединачног гранта, Укупна финансијска вредност додељених грантова, Број особа које су кроз програм решиле стамбено питање	-	-	Комисија, Повереништво и Општинско Веће	КИРС, Центар за социјални рад Сомбора и Црвени крст Града Сомбора

Специфични циљ СЦ1ц

У периоду од почетка 2011. до краја 2012 год. изградити 20 станова (16 за избегла и ИРП лица, а 4 за домаће становништво у стању социјалне потребе).

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору

Активност	Период реализације (од – до)	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буџет лок. самоуп.	Остали извори		
1.1. Израда Програма за доношење одлуке о изради планског документа.	15.01.2011-15.03.2011	Израђен Програм	Усклађеност Програма са важећом закон. регулативом		-	Одељења за урбанизам, комуналне и имовинско правне послове	Јавна предузећа града
1.2. Доношење Одлуке о изради планског документа	15.03.2011 - 25.03.2011	Донета Одлука о изради планског документа	Одлука о изради планског документа			Одсек за скупштинске послове	
1.3. Израда планског документа	25.03.2011. - 25.08.2011.	Израђен плански документ	Плански документ	200.000		ЈП Дирекција за изградњу града	
1.4. Усвајање израђеног планског документа	25.8.2011. - 25.9.2011	Усвојен плански документ	Одлука о усвајању планског документа			Скупштина града	
1.5. Расписивање и спровођење тендера за одабир најбољег извођача радова на уређењу локације и комун. Инфраструктуре	25.9.2011.- 25.11.2011.	Расписан и спроведен тендер за одабир најбољег извођача радова на уређењу локације и комун. Инфраструктуре	Одлука о избору најбољег извођача радова на уређењу локације и комуналне инфраструктуре	50.000,00		ЈП Дирекција за изградњу града	
1.6. Изградња комуналне инфраструктуре и уређење локације	25.11.2011.- 25.5.2012	Израђена комунална инфраструктура и уређена локација	Израђена комунална инфраструктура и уређена локација	2.400.000,00		ЈП Дирекција за изградњу града	Извођачи радова
1.7. Спровођење тендера за одабир најповољнијег израђивача пројектно техничке документације	25.9.2011.- 25.11.2011.	Спроведен тендер за одабир најповољнијег израђивача пројектно техничке документације	Одлука о одабору најповољнијег израђивача пројектно техничке документације	50.000,00		ЈП Дирекција за изградњу града	
1.8 Израда пројектно техничке документације	25.11.2011.- 25.02.2012	Израђена пројектно техничка документација	Израђена пројектно техничка документација	250.000,00		Одабрани најповољнији извођач пројектно техничке документације	
1.9. Спровођење тендера за изградњу објекта	25.02.2012.- 25.04.2012.	Спроведен тендера за изградњу објекта	Одлука о избору најбољег извођача радова	50.000,00		ЈП Дирекција за изградњу града	
1.10. Изградња објекта	25.04.2012.- 31.12.2012.	Израђен објекат	Израђен објекат		33.750.000,00	Одабрани најповољнији извођач радова	
1.11 Формирање	25.04.2012.-	Формирана Комисија	Донета одлука о			Савет за социјалну	Савет за

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору

Комисије за израду критеријума и избор корисника за доделу станова	25.05.2012.	за израду критеријума и избор корисника за доделу станова	избору чланова Комисије за израду критеријума и избор корисника за доделу станова			политику града	миграције
1.12. Избор и доношење одлуке о избору корисника	25.05.2012.- 25.07.2012.	Донета одлука о избору корисника	Сачињена ранг листа корисника	10.000,00		Комисије за израду критеријума и избор корисника за доделу станова	
1.13. Додела станова и закључивање уговора са корисницима	15.12.2012.- 31.12.2012.	Додељени станови и закључени уговори са корисницима	Расподељено 20 станова и закључени уговори са корисницима	60.000,000		Комесаријат за избеглице и Градска управа	Савет за социјалну политику и Савет за миграције
1.14 Медијска презентација	25.04.2012.- 31.12.2012.	Информисани корисници и домицилно становништво	ЦД са 5 презентација и новински чланци	53.000,00		РТ1, ТВ Сомбор	Локална јавна гласила

Специфични циљ СЦ2а:

У периоду од јула 2011 до краја 2011 год. подстицати samozapošljavanje средствима Локалног фонда за покретање малог породичног бизниса у сарадњи са МСП и фондом за развој АПВ

Активност	Период реализације (од – до)	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Будџет лок.само уп.	Остали извори		
2а/1. Испитати заинтересованост међу збеглицама и ИРП	август 2011	Идентификовање најмање 30 породица	Број заинтересованих породица	Постојећ и људски ресурси		Канцеларија за развој. повереништво	НСЗ, Повереник
2а/2. Истражити локане потребе и потребе тржишта	01.-20.09.. 2011.год	Идентификоване области за породични бизнис		40.000		Канцеларија за развој,	Фонд за развој АПВ повереник
2а/3. Направити план целовите подршке породицама који се одлуче за samozapošljavanje	20-30.10. 2011.год.	Направљен индивидуални план подршке за сваку породицу	Број и квалитет планова			Канцеларија за развој	Повереник, НСЗ

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору

2a/4. Организовати едукације и консултације за носиоце породичног бизниса	Новембар 2011	Организована едукација и консултације	Број семинара и консултација Задовољство корисника	Фонд за развој 50.000		Канцеларија за развој	Повереник
2a/5. Реализовати први круг подршке	децембар 2011	Грантове добиле 10 породице	Број породица Износ гранта	50.000	2.000.000	Локални фонд за развој	МПС, НСЗ, Повереништво
2a/6. Континуирано медијско праћење	Новембар-децембар 2011.	Остварено континуирано праћење програма од стране локалних медија	Број и врста медијских информ. . Број и врста медија који су пратили програм	40.000	-	Комисија, Повереник и локални медији	КИРС, Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ
2a/7. Процена успешности програма samozapošljavanja у 2010.	Новембар-децембар 2011.	Процењена успешност програма у текућој години	Финансијска вредност појединачног гранта, ,Број особа које суе кроз програм започели само.бизнис	-	-	Комисија, Повереништво и Општинско Веће	КИРС, Центар за социјални рад Сомбора и Црвени крст Града Сомбора

Напомена: исти циклус ће се поновити у 2012 и 2013 године

Специфични циљ СЦ2 б:

У периоду јула 2011 до краја 2013 год. обезбедити за избегле и ИП породице по 15 „пакета“ годишње за отпочињање самосталног породичног малог бизниса

Активност	Период реализације (од – до)	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буджет лок. самоуп.	Остали извори		
2b/1. Идентификовати интересе, потребе и могућности породица за овим видом помоћи	јул 2011	Постоји јасна слика о потребама и могућности породица за овим видом помоћи	Број породица које су спремне за овакав вид подршке	Постојећи људски ресурси		Повереник и Канцеларија за развој	КИРС
2b/2. Обезбеђивање донаторских средстава- пакети	август 2011	Обезбеђено минимално 15 пакета	Број пакета		Донатор КИРС	Повереник, КИРС	
2b/3. Израда критеријума за избор приоритетних породица	септембар 2011	Направљени критеријуми	Квалитет критеријума			Савет за миграције	КИРС, повереник
2b/4. Одабир породица	крај септ. 2011	Одабрано 15 породица	Број одабраних породица			Савет за миграције	КИРС, повереник

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору

2b/5.Обука корисника помоћи	октобар 2011	Обављена обука за 5 породица	Обим и квалитет обуке	350.000		Канцеларија за разво Повереник	КИРС
2b/6.Реализација помоћи	новембар 2011	Подељени пакети за 15 пордица	Број пакета помоћи	50.000	2.500.000,	Повереник	КИРС, донатор
2b/7. Континуирано медијско праћење	Новембар-децембар 2011.	Остварено континуирано праћење програма од стране локалних медија	Број и врста медијских информ. . Број и врста медија који су пратили програм	40.000	-	Комисија, Повереник и локални медији	КИРС, Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ
Напомена: исти циклус ће се поновити у 2012 и 2013							
Специфични циљ СЦ2 ц:							
У периоду од јула 2011 до краја 2011 године организовати 3 циклуса обуке за по 20 избеглих и ИРЛ у области повртарства, сточарства и ратарства, (у пет М.Заједнице по три обуке-), у сарадњи са КИРС-ом и НСЗ							
Активност		Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буджџет лок. самоуп.	Остали извори		
2ц/1. Формирање локалне Радне групе - Локалног савета за запошљавање	август 2011	Формиран Локални савет за запошљавање	Одлука Града Сомбора о оснивању локалног савета за запошљавање	Људски ресурси, чланови Савета		Локална самоуправа	НСЗ -филијала Сомбор, Раднички универзитет
2ц/2.рганизовано испитивање заинтересованости избглица и ИРЛ за овим видом подршке	крај августа 2011	Идентификоване заинтересовани поједници	Број заинтересованих	Постојећи људски ресурси		Повереник	НСЗ
2ц-3.Креирати програме – семинара/обука за одабране области	01-15.10..2011	Креирани програми обуке за три области	Број програма, Обим програма	60.000	НСЗ	НСЗ, Локални савет за запошљавање	НСЗ -филијала , Раднички универзитет

Период реализације – до)

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору

2ц-4. Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	15.-22.10.2011.	Одржане најмање две презентације за кориснике.Оглашен програм путем локалних медија у трајању од 7 дана.	Број одржаних презентација,број учесника на презентацијама, Број медијских оглашавања	Простор и време у локалним медијима, сала за презентацију		Локални савет за запошљавање	
2ц-5.Формирати групе полазника обука у 5 месних заједница	15-30.09.2011	Формирана листа полазника за обуке од по најмање 20 особа у свакој од МЗ	Број полазника			НСЗ, Локални савет за запошљавање	Поверени НСЗ -филијала , Раднички универзитет к,
2ц-6Обезбедити простор и предаваче	20-30.09.2011.	Изабрани предавачи и обезбеђен простор	Број предавача, Квалитетет простора за рад	50.000	450.000	МЗ и НСЗ	Поверени, НСЗ - филијала , Раднички универзитет
2ц-7Реализација Првог циклуса обуке	октобар 2011-јануар 2012. год.	Одржане обуке за кориснике програма преквалификације. Обуку успешно завршило најмање 75 полазника обуке	Број и врста реализованих обука. Број полазника успешно завршене обуке у Првом циклусу.	250.000,00 дин. Људски ресурси Предавачи радничког универзитета, простор, опрема	Фонд за развој НСЗ 180.000	Раднички универзитет, Локални савет за запошљавање. НСЗ	Повереник,НСЗ
2ц-8.Обавештавање послодаваца о новим кадровима	Јануар 2012. год.	Одржани састанци са послодавцима из одговарајућих привредних области.	Број послодаваца који су показали интересовање за пробни рад оспособљених кадрова обуке.	Људски ресурси		Локални савет за запошљавање	НСЗ Сомбор, МПС Сомбор удружење послодаваца – привредника , Локални медији
2ц-9.Обезбедити простор и предаваче	20-30.10.2011.	Изабрани предавачи и обезбеђен простор	Број предавача, Квалитетет простора за рад	50.000	450.000	МЗ и НСЗ	Поверени, НСЗ - филијала , Раднички универзитет
2ц-11.Реализације другог циклуса обуке	20,11-10.12. 2011	Реализован други циклус у све три мз	Број полазника Број часова Број мз	20.000	НСЗ 180.000	Локални савет за запошљавање НСЗ	Повереник
2ц-12.Реализације трећег циклуса обуке	10-30.12.2011		Број полазника Број часова Број мз	20.000	Фонд за развој 180.000	НСЗ	Повереник
2ц-13. Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	Април-Мај 2012. год.	Одржане најмање две презентације за најмање 15 потенцијалних корисника.Оглашен програм путем	Број одржаних презентација,број учесника на презентацијама, Број медијских оглашавања	Простор и време у локалним медијима, сала за презентацију		Локални савет за запошљавање	НСЗ -филијала Сомбора, Раднички универзитет

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору

		локалних медија у трајању од 7 дана.					
2ц-13 Израда критеријума за програм преквалификације и избор корисника у складу са критеријумима	Јун – Јул 2012	Формирани критеријуми за укључивање корисника у програме преквалификације. Изабрани корисници за програме преквалификације.	Број и врста критеријума, број изабраних корисника .	Људски ресурси (радна група) Простор и опрема за рад		Локални савет за запошљавање	НСЗ -филијала Сомбор, Раднички универзитет
2ц-14. Припремање распореда обуке	Август 2012.год.	Направљен распоред обуке и кандидата по одговарајућим занимањима	Број кандидата по занимањима, обука по занимањима	Људски ресурси, радна група локалног савета за запошљавање		Радна група локалног савета за запошљавање,Надлежна особа Радничког универзитета	
2ц-15. Реализација Другог циклуса обуке	Септембар 2012-фебруар 2013. год.	Одржане обуке за кориснике програма преквалификације. Обука је успешно завршила најмање 15 полазника.	Број и врста реализованих обука. Број полазника успешно завршене обуке у Другом циклусу.	250.000,00 дин. Људски ресурси Предавачи радничког универзитета, простор, опрема		Раднички универзитет, Локални савет за запошљавање.	НСЗ Рума
2ц-16. Обавештавање послодаваца о новим кадровима	Јануар - Фебруар 2013. год.	Одржани састанци са послодавцима из одговарајућих привредних области.	Број послодаваца који су показали интересовање за пробни рад оспособљених кадрова обуке.	Људски ресурси		Локални савет за запошљавање	НСЗ Рума, Удружење послодаваца – привредника СО Рума, Локални медији
2ц-17.. Трећи циклус – Идентификовање потреба за одређеним занимањима и израда програма преквалификације	Фебруар- Март 2013. год.	Идентификоване потребе за одређеним занимањима и зрађен програм преквалификације	Број и врста дефицитарних занимања		Људски ресурси – запослени у НСЗ – филијала Рум	Локални савет за запошљавање	НСЗ -филијала Рума,
2ц-18. Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	Април-Мај 2013. год.	Одржане најмање две презентације за најмање по 15 потенцијалних корисника.Оглашен	Број одржаних презентација,број учесника на презентацијама, Број медијских	Простор и време у локалним медијима, сала за		Локални савет за запошљавање	НСЗ -филијала Рума, Раднички универзитет

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Сомбору

		програм путем локалних медија у трајању од 7 дана.	оглашавања	презентацију			
2ц-19. Израда критеријума за програм преквалификације и избор корисника у складу са критеријумима	Јун – Јул 2013. год.	Формирани критеријуми за укључивање корисника у програме преквалификације. Изабрани корисници за програме преквалификације.	Број и врста критеријума, број изабраних корисника .	Људски ресурси (радна група) Простор и опрема за рад		Локални савет за запошљавање	НСЗ -филијала СсОМБОР, Раднички универзитет
2ц-20. Припремање распореда обуке	Август 2013.год.	Направљен распоред обуке и кандидата по одговарајућим занимањима	Број кандидата по занимањима, обука по занимањима	Људски ресурси, радна група локалног савета за запошљавање		Радна група локалног савета за запошљавање, Надлежна особа Радничког универзитета	

ПОГЛАВЉЕ 7.

Ресурси/буџет

Средства за реализацију овог Локалног плана обезбеђиваће се из различитих извора: делом из буџета локалне самоуправе, делом из донаторских буџета односно помоћу пројеката који ће се развити на основу овог Локалног плана, као и из других доступних извора. Потенцијални донатори и фондови на које ће се реализација ЛАП ослањати су КИРС, ИОМ, УНХЦР, АСБ, УСАИД, Покрајински фонд за избеглице, Фонд за развој АП и други доступни извори.

Поступајући у склади са донетим националним стратегијама очекује се финансијска подршка ресорних министарстава у реализацији активности ЛПА-а.

Процена цене коштања ЛАП-аће се радити за сваку годину посебно, односно за сваки од специфичних задатака који су идентификовани.

У приступу реализацији овог ЛАП-а, полазиће се од идентификовања и коришћења свих већ постојећих ресурса у локалној заједници (људских и материјалних), а инсистираће се и на већој самоорганизованости и учешћу ресорних министарстава у реализацији активности ЛАП-а.

Процењено је да ће за реализацију Локалног плана 2011-2013. год. бити укупно потребно око **556.272.00 ЕУР**. Из буџета локалне самоуправе планира се издвајање потребних средстава у износу од **78.500.00 ЕУР**, за цео период реализације ЛАП-а. С обзиром на то да су детаљни годишњи планови урађени за 2011-13. год. утврђени су и прецизнији трошкови примене Локалног плана, те су у том периоду потребна средства из буџета Града Сомбора:

- у 2011. год. у износу од **14.900.00 ЕУР**.
- у 2012. год. у износу од **29.000.00 ЕУР**.
- у 2013. год. у износу од **34.600.00 ЕУР**.

Детаљан годишњи буџет за сваку следећу годину примене Локалног плана биће урађен на основу разрађених годишњих планова за те године. Коначан износ биће дефинисан на нивоу 5-10 одсто вредности пројекта што су убичајена улагања локалних управа на реализацији ЛПА.

ПОГЛАВЉЕ 8.

Аранжмани за примену

Аранжмани за примену ЛАП-а у Граду Сомбору обухватају локалне структуре и различите мере и процедуре које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

- **Структуре за управљање процесом примене ЛАП и**
- **Структуре које су оперативне и примењују ЛАП**

Структуру за управљање процесом примене ЛАП-а.

Након његовог усвајања, представљаће Савет за управљање миграцијама и трајна решења. Савет за миграције ће као део свог будућег рада, направити **План управљања применом локалног плана.**

Савет за управљање миграцијама и трајна решења као управљачка структура има следеће задатке:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене Локалног плана;
- Именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације Локалног плана;
- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера-учесника у процесу унапређења положаја избеглих и ИРЛ у локалној заједници;
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији Локалног плана;
- Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) Локалног плана;
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Оперативна структура

За примену овог Локалног акционог плана чиниће институције, организације и тимови формиран у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу Локалног плана. У складу са Локалним акционим планом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници-партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену Локалног плана има следеће задатке и одговорности:

- Реализација Локалног акционог плана;
- Непосредна комуникација са корисницима/цама услуга које се обезбеђују Локалним планом;
- Редовно достављање извештаја координатору/ки Савета за управљање миграцијама и трајна решења о свим активностима на спровођењу Локалног плана;
- Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака Локалног плана;
- Унапређење процеса примене Локалног плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног плана. План комуникације управљачке и оперативне структуре уредиће време и начине размене информација и предузиманја одговарајућих акција.

Детаљне годишње планове за наредни период, након 2013. год. припремаће Савет за управљање миграцијама и трајна решења уз активне консултације са оперативним структурама. По потреби, Савет ће формирати и одговарајуће радне тимове. Годишње планове ће усвајати Скупштина Града Сомбора (или други надлежни орган локалне самоуправе).

Механизми праћења, оцењивања успешности примене Локалног плана и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинга и евалуација).

ПОГЛАВЉЕ 9.

Праћење и оцена успешности

Циљ праћења и оцене успешности (мониторинга и евалуације) ЛАП је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛАП-а ради предлагање евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.

Временски оквир :Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2011-2013. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично - једном годишње и подносиће се извештај Скупштини Града Сомбора до половине децембра. Финална евалуација обавиће се на крају 2013 године.

Предмет мониторинга и евалуације: Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности - задатака и специфичних циљева.

Кључни индикатори утицаја за праћење и оцењивање успешности примене Локалног плана ће бити следећи:

- Број нових услуга - локалних мера / програма за избегла и ИРЛ;
- Обухват избеглих и ИРЛ новим услугама и мерама;
- Структура корисника/ца услуга и мера / програма;
- Ниво укључености различитих актера у пружању услуга избеглим и ИРЛ у локалној заједници;
- Обим финансијских средстава издвојених за услуге избеглим и ИРЛ;
- Структура финансијских средстава издвојених за услуге избеглим и ИРЛ (будџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори...).

Процесни индикатори

за праћење и оцењивање успешности примене ЛАП су дефинисани у склопу табеле Локалног акционог плана

- Број породица стамбено збринутих
- Број закључених уговора о раду
- Број лица која су добила сертификате о преквалификацији
- Број и врста едукативних радионица и број учесника
- Број потписаних протокола о сарадњи са одабраним НВО организација

Методе и технике мониторинга и евалуације:

За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су: евидентирање корисника, интервјуи са корисницима (упитници, разговори, анкете), извештавање и др.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења ће бити одговорна за праћење и оцењивање успешности рада на примени Локалног плана акције - вршиће мониторинг (М) и евалуацију (Е). Тим за М и Е чине представници/це - стручна лица из локалних институција и организација које се непосредно или посредно баве питањима избеглих и ИРЛ, као и представници/це корисничких група овог Локалног плана. Савет за управљање миграцијама и трајним решењем ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације Локалног плана.

ПОГЛАВЉЕ 10

План комуникације ЛАП

Овај одељак посвећен је остваривању партиципације грађана у доношењу ЛАП и транспарентности рада тима који је учествовао у његовом доношењу и имплементацији. Овде се дефинишу активности које омогућавају видљивост процеса и повећавање власништва заједнице, а посебно избеглих и ИРЛ над процесом доношења акционог плана.

Циљ плана комуникације је да омогући:

- информисање свих актера о процесу,
- мобилисање свих људских и материјалних ресурса и
- покретање на акцију свих одговорних друштвених чиниоца.

План комуникације се односи следеће фазе процеса израде и имплементације ЛПА:

Фаза уласка Града Сомбора у израду ЛАП и израда ЛПА

- Интервјуи и новински чланци о отпочињању израде ЛАП, истицање кључних разлога и очекиваних резултата; повећавање интереса јавности за потребе избеглица и ИРЛ
- Партиципативно прикупљање података од свих релевантних друштвених актера.
- високо учешће разнородних друштвених чинилаца у анализи стања, одређивању приоритета и дефинисању конкретних задатака
- Консултације са корисничким групама и организацијама корисника;

Фаза промоције усвојених локалних мера и активности

- Јавна расправа о предлогу ЛАП;
- Израда флајера са информацијама о ЛАП и њихова подела
- Израда логоа ЛАП који ће се користити као промотивно средство на свим пројектима који буду произашли из ЛАП (опционо)
- Доношење и усвајање Одлуке о прихватању Акционог плана на седници Скупштине Града
- Штапање и дистрибуција усвојеног ЛАП свим актерима и носиоцима јавних овлашћења, донаторским програмима
- Конференција за медије, након усвајања ЛАП
- Конференција за медије о постигнутим резултатима, најмање једном годишње, а по потреби и чешће

**ГРАДСКИ ПОВЕРЕНИК ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ,
Златко Миличевић, дипл. ек.**